

**Ympäristöministeriön lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)**

RAKYL 30.07.2025 § 103  
27/03.00/2025

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Valmistelija | Vs. ympäristösuunnittelija Pirkko Räikkönen, puh. 044 417 4687, pirkko.raikkonen@savonlinna.fi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Selostus     | <p>Ympäristöministeriö pyytää Savonlinnan kaupungilta lausuntoa keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta (KAISU3). Suunnitelma on myös yleisesti lausuttavana Lausuntopalvelussa, ja lausuntoaika on 2.7. – 20.8.2025. Lausuntopyyntö on <u>esityslistan liitteenä A</u> ja lausuttava ilmastosuunnitelman luonnos <u>esityslistan liitteenä B</u>.</p> <p>Ympäristöministeriö on yhdessä muiden ministeriöiden kanssa valmistellut luonnoksen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaksi. Ilmastolain (423/2022) mukaan valtioneuvosto hyväksyy keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan kerran vaalikaudessa.</p> <p>Järjestyksessään kolmannen ilmastosuunnitelman lähtökohtia ovat EU:n vuoden 2030 päästövähennysvelvoite ja Petteri Orpon hallitusohjelmassa määritellyt ilmastolinjaukset sekä ilmastolain mukaiset tavoitteet. Suomen kasvihuonekaasujen päästövähennysvelvoite taakanjakosektorille vuodelle 2030 on 50 prosenttia verrattuna vuoden 2005 tasoon. Ilmastolain yhdeksi tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.</p> <p>Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa määritellään tarvittavat toimet päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa otetaan huomioon myös käytössä olevat joustokeinot. Ympäristöministeriö raportoi suunnitelman toimeenpanosta vuosittain eduskunnalle ilmastokertomuksessa, joka on kaikille julkinen raportti.</p> <p>Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman päätarkoituksena on määritellä keinot, joilla vähennetään taakanjakosektorin päästöjä siten, että EU-lainsäädännössä ja kansallisessa ilmastolaissa asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Käytännössä kyse on vuosille 2030, 2035 ja 2040 asetetuista tavoitteista.</p> <p>Uusilla toimilla tai lisätoimilla tarkoitetaan sellaisia toimia ja niiden aikaansaamia päästövähennyksiä, joita ei ole otettu huomioon suunnitelman luvussa 5 kuvatussa nykytoimiskenaariossa. Kyse on myös siitä, missä määrin nyt käytössä olevien toimien oletetaan jatkuvan tulevana vuosina. Päästövähennysten laskentaoletusten kannalta on sen vuoksi keskeistä, että tiedetään tarkkaan mitkä toimet sisältyvät nykytoimiskenaarioon.</p> <p>KAISUn politiikkaskenaario muodostuu niistä toimista, jotka eivät ole mukana nykytoimiskenaariossa. Kaikista lisätoimista ei ole vielä KAISUn julkaisuajankohtana lopullisia päätöksiä siten, että niiden edellyttämä rahoitus olisi jo varmistettu. Taakanjakosektorin päästökehitykseen voivat vielä vaikuttaa sellaiset päätökset, joita ei ole linjattu tässä vaiheessa.</p> |

Suunnitelman valmistelun lähtökohtana on ollut uusien politiikkatoimien määrittäminen kaikille sektoreille taakanjakoasetuksen alla. Sektorikohtainen lähestymistapa lisätoimien määrittelyssä tarkoittaa, että suunnitelman vastuuhenkilöt ovat yhdessä alan tutkijoiden ja sidosryhmien kanssa voineet perehtyä ajantasaiseen tietoon ja näkemyksiin. Suunnitelman valmistelun aikana järjestetyissä sidosryhmäkuulemisissa on myös keskusteltu mahdollisista lisätoimista. Sektorikohtaisia päästövähennystavoitteita ei ole määritetty, lukuun ottamatta liikennesektoria, jolle on asetettu tavoitteeksi puolittaa päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005.

Sektoritoimien suunnittelussa on pyritty kiinnittämään huomiota toimien toteutumiseen liittyvään epävarmuuteen. Epävarmuus johtuu useasta seikasta, esim. toimen vaikuttavuudesta sekä sen toimeenpanon aikataulusta. Toimia valittaessa keskeisinä kriteereinä on ollut kustannustehokkuus ja hyväksyttävyys. Kustannustehokkuudella tarkoitetaan yleisesti ottaen aikaansaattua päästövähennystä suhteessa kustannukseen. Esim. maatalouden toimia arvioitaessa on syytä ottaa huomioon, että osa niiden päästövähennysvaikutuksesta voi toteutua myös maankäyttösektorin puolella. Hyväksyttävyydellä tarkoitetaan sosiaalisia vaikutuksia eri väestöryhmiin kuten tulonjakoon tai alueelliseen tasa-arvoon. Lisätoimien vaikuttavuutta on arvioitava erityisesti sekä vuoteen 2030 että 2035. Lisätoimilla edistetään 2030 päästövähennystavoitteen ja vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Lisätoimia on syytä arvioida myös vuoden 2040 päästövähennystavoitteen kannalta.

Lisätoimikokonaisuuden määrittelyn yhteydessä on syytä ottaa huomioon myös se, että maankäyttösektorin mahdollinen vaje voi siirtyä taakanjakosektorin katettavaksi.

KEITO-työn (kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja skenaariot) politiikkaskenaario koottiin keskeisten ministeriöiden virkahenkilöiden esittämien politiikkatoimiehdotusten pohjalta. Ehdotukset politiikkatoimiksi koottiin ensisijaisesti niiden vaikuttavuuden perusteella. Tällä tavalla koottu toimiluettelo esitettiin arvioitavaksi ministerityöryhmälle, joka vahvisti lopullisen luettelon poliittisen harkinnan pohjalta. Lopulliseen KEITO-työn mukaiseen toimiluetteloon vaikutti poliittisen hyväksyttävyyden lisäksi valtiontalouden asettamat reunaehdot. KAISU-suunnitelman mukainen toimiluettelo on kuitenkin suppeampi kuin KEITO-työn politiikkaskenaario ja siihen sisältyvä toimien kokonaisuus. Ero johtuu suunnitelman valmisteluprosessissa tehdyistä valinnoista.

Esittelijä

Rakennustarkastaja Karvinen Juha

Päätösehdotus

Lautakunta kiittää Ympäristöministeriötä lausuntopyyntöä ja päättää todeta lausuntonaan keskipitkän ilmastosuunnitelmasta (KAISU3) seuraavaa:

Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta pitää keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa pääosin hyvin laadittuna ja Suomen ilmastotavoitteita tukevana. Suunnitelmassa on ansiokkaasti tunnistettu eri sektoreiden vastuut päästöjen vähentämisessä ja sopeutumistoimissa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta korostaa, että ilmastosuunnitelman toteutuksessa on huomioitava alueellinen tasa-arvo, kuntien resurssit ja mahdollisuudet osallistua ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Alueellinen ilmastotyö vaatii pysyviä rakenteita ja riittävää resursointia. Kuntien ilmastotyötä tukevien palveluiden ja tiedon saatavuus on varmistettava myös tulevaisuudessa.

### **Kuntien rooli ilmastotyössä**

Kuntien merkitys ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on keskeinen. Kunnat tuleekin nähdä aktiivisina kumppaneina, joille tarjotaan tukea, selkeää ohjausta ja kannustimia. Paikallishallinto voi vaikuttaa monilla osa-alueilla, kuten maankäytössä, liikenteessä, energiankäytössä ja asukkaiden valinnoissa. Ilmastotyötä tulee tukea tarjoamalla kunnille riittävät resurssit, asiantuntijatuki ja selkeät työkalut. Tämä on tärkeää myös pienille kunnille, joilla ei ole omia ilmastoasiantuntijoita. ELY-keskusten roolia tulisi vahvistaa tukitoimien varmistamiseksi.

Savonlinnalla ei tällä hetkellä ole omaa ilmasto-ohjelmaa. Aiemmin voimassa olleessa strategiapäätöksessä oli hiilineutraaliustavoite, mutta se puuttuu nykyisestä strategiasta. Valtion vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite on kuitenkin Savonlinnankin kannalta perusteltu. Tavoitetta voidaan edistää esimerkiksi uusiutuvan energian, energiatehokkuuden, vähähiilisen liikkumisen, puurakentamisen ja kestävien hankintojen avulla.

### **Hiilimarkkinat ja joustomekanismit**

Vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kehittäminen voi tukea kansallista ilmastopolitiikkaa, mutta järjestelmän vaikuttavuuden ja valvonnan varmistaminen edellyttää selkeitä pelisääntöjä. Jakeluvetoisuuden joustomekanismi voi tuoda kustannustehokkuutta, mutta sen vaikutukset ilmastotavoitteisiin ja alueelliseen oikeudenmukaisuuteen tulee arvioida huolellisesti. EU:n uusi päästökauppajärjestelmä voi olla tehokas työkalu, ja sen rinnalla toimiva sosiaalinen ilmastorahasto on tärkeä täydentävä väline.

### **Maankäyttö ja rakentaminen**

Ilmastovaikutukset tulee sisällyttää maankäytön ja rakentamisen päätöksentekoon. Rakentamisen ohjauksessa on edistettävä vähähiilisyyttä ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Käytännön suunnittelussa on tärkeää huomioida rakennusten hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Rakennusvalvonnalla on keskeinen rooli energiatehokkuuden ohjauksessa, ja kunnille tulee tarjota selkeät työkalut ja riittävät resurssit tehtävän toteuttamiseen.

Lautakunta kannattaa korotetun kotitalousvähennyksen jatkamista öljylämmityksestä luopumiseen sekä vastaavien tukien laajentamista myös kunnille.

Itä-Suomen laajat luontoalueet ja ekosysteemipalvelut ovat merkittäviä sekä ilmastomuutoksen hillinnässä että siihen sopeutumisessa. Maankäytön suunnittelun ja suojelun keinoin tulee turvata näiden alueiden säilyminen ilmastokestävänä kokonaisuutena.

## **Maatalous**

Ilmastomuutoksen vaikutukset maatalouteen voivat olla arvaamattomia. Maatalouden päästövähennystoimia suunniteltaessa tulee tunnistaa kotimaisen ruuantuotannon merkitys ja varmistaa, etteivät toimet vaaranna ruokaturvaa. Nykyisin maatiloja veloitetaan viljavuus- ja lanta-analyysihin, ja eläinten ruokinta perustuu usein tarkkoihin laskelmiin. Uusien veloitteiden tulee olla kustannuksiltaan kohtuullisia. Maatalouden ilmastotoimia on syytä kehittää mm. hiilen sidonnan, ruokahävikin vähentämisen ja kestävien hankintojen kautta, mutta esitettyjen keinojen vaikutuksia tulee arvioida tarkemmin.

## **Jätehuolto ja jätteenpoltto**

Lautakunta tukee jätteiden kierrätyksen tehostamista ja jätteenpolton vähentämistä. Jätteenpoltoista luopuminen tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja löytää vaihtoehtoiset, ilmaston ja ympäristön kannalta paremmat ratkaisut. Polttoon ohjattavan jätteen veropohjaa tai muuta taloudellista kannustinta olisi tarkoituksenmukaista laajentaa kierrätyksen tehostamiseksi sekä niin ilmasto- kuin kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

## **F-kaasut**

HFC-yhdisteiden korvaamista vaihtoehtoisilla teknologioilla ja julkisten hankintojen ohjaamista tämän tukemiseksi pidetään kannatettavina. Viestintään ja koulutukseen on kuitenkin varattava riittävät resurssit. Ohjauskeinoja tulisi kehittää edelleen tehokkaammiksi.

## **Alueelliset erityispiirteet**

Itä-Suomessa pitkät välimatkat ja puutteellinen joukkoliikenne edellyttävät alueellisesti kohdennettuja toimia. Julkisen liikenteen kehittäminen on keskeistä henkilöautoriippuvuuden vähentämiseksi. Erityisesti yhdistetty pyöräilyn ja junaliikenteen kehittäminen tarjoaisi vaihtoehtoja henkilöautoilulle.

Itä-Suomessa, kuten Savonlinnan seudulla, infrastruktuurin riittämättömyyden vuoksi panostetaan edelleen perinteisiin päästövähennyskeinoihin, kuten koneiden huoltoon, kuljettajien koulutukseen ja taloudelliseen ajotapaan nolla- tai vähäpäästöisten työkoneiden sijasta. Teollisuuden, muun muassa metsä- ja maataloudessa, käytettäville koneille tarvitaan riittävä lataus- ja tankkausinfrastruktuuri, joka tukee samalla muuta vähäpäästöistä liikennettä. Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen kannattaa raskaan liikenteen puhtaiden ajoneuvojen hankintatukia, mutta korostaa lataus- ja tankkausinfran merkitystä myös pienemmissä kunnissa.

Romutuspalkkiot voivat vauhdittaa autokannan uudistumista, mutta tuki tulisi kohdistaa myös pienituloisille. Ilman kattavaa infrastruktuuria investoinnit puhtaaseen kalustoon jäävät kuitenkin vähäisiksi, mikä vaikuttaa mm. jätehuoltoon ja kunnossapitoon. Mikäli tukia kohdennetaan vain vilkkaasti liikennöidyille alueille, syrjäisemmät seudut ovat vaarassa jäädä ilman tarvittavaa tukea.

## Käsittely

Jäsen Jussi Löppönen esitti lautakunnan jäsenten yksimielisesti kannattamana, että täydennetään kohtaan **Alueelliset erityispiirteet** kahta ensimmäistä kappaletta seuraavasti:

Itä-Suomessa pitkät välimatkat ja puutteellinen joukkoliikenne edellyttävät alueellisesti kohdennettuja toimia. Julkisen liikenteen kehittäminen on keskeistä henkilöautoriippuvuuden vähentämiseksi. Erityisesti yhdistetty pyöräily ja junaliikenteen kehittäminen tarjoaisi vaihtoehtoja henkilöautoilulle. *Lautakunta pyytää kuitenkin huomioimaan ettei pyöräilylle pystytä korvaamaan yksityisautoilua kuin rajatuilla alueilla, johtuen kevyenliikenteenväylien ulottumattomuudesta haja-asutusalueille, missä pyöräily ja muu kevytliikenne on pakotettu käyttämään kantateillä ajoneuvoliikenteen seassa. Tämä asettaa haasteen turvalliselle liikkumiselle erityisesti muina kuin kesäaikoina, liukkaudesta ja pimeydestä sekä suurriistasta johtuen. Julkisenliikenteen mahdollisuudet työmatkaliikumisessa taajama-alueiden ulkopuolella on myös haastava järjestää niin, että kulkeminen voitaisiin järjestää mutkattomasti. Huomioiden itä-suomen tilanne lautakuntaa pyytää huomioimaan, ettei työssäkäyvien ja lapsiperheiden kustannustasoa lisättäisi yksityisautoilua rokottamalla.*

Itä-Suomessa, kuten Savonlinnan seudulla, infrastruktuurin riittämättömyyden vuoksi panostetaan edelleen perinteisiin päästövähennyskeinoihin, kuten koneiden huoltoon, kuljettajien koulutukseen ja taloudelliseen ajotapaan nolla- tai vähäpäästöisten työkoneiden sijasta. Teollisuuden, muun muassa metsä- ja maataloudessa, käytettäville koneille tarvitaan riittävä lataus- ja tankkausinfrastruktuuri, joka tukee samalla muuta vähäpäästöistä liikennettä. Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen kannattaa raskaan liikenteen puhtaiden ajoneuvojen hankintatukia, mutta korostaa lataus- ja tankkausinfran merkitystä myös pienemmissä kunnissa. *Lautakunta esittää, että Ympäristöministeriö kuulisi paikallisia kuljetusyrityksiä sekä SKAL ry:tä löytääkseen kustannustehokkaat ja alueellisesti toimivat menetelmät ammattiliikenteen päästöjen osalta. Näin alueellinen kilpailukyky ja kustannustaso saataisiin pysymään kestäväällä pohjalla.*

## Päätös

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti täydennetyn päätösehdotuksen.

## Tiedoksi

Savonlinnan kaupunginhallitus

## Toimenpiteet

Ympäristöministeriö

Julkaisupäivä 4.8.2025

Lähetyspäivä 4.8.2025

Tiedoksiannettu sähköpostilla

Otteen oikeaksi todistaa

04.08.2025

Tämä asiakirja on sähköisesti järjestelmäallekirjoitettu.  
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Siiri Franssi  
Ympäristönsuojelun harjoittelija

**Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 103**

**Muutoksenhakukielto**

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuo-  
mioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.